

Počet nejmenších dětí v ústavech klesá, chybí však prostředky na prevenci odebírání dětí z rodin a pomoc pěstounům

- Počet dětí do 3 let věku v „kojeneckých“ ústavech klesl za poslední čtyři roky o 69 %, avšak přibývá starších dětí v těchto zařízeních
- Dlouhodobě se nedaří snížit počty dětí odebíraných z biologických rodin
- Odborníci vyzývají ke zlepšení preventivních služeb a odborných služeb pro náhradní rodiny

Praha, 16. listopadu 2022 – Asociace Dítě a Rodina, největší sdružení svého druhu v České republice, zahrnující 75 organizací věnujících se péči o ohrožené děti, reaguje na nedávno zveřejněnou zprávu Ministerstva práce a sociálních věcí a Nadace J&T o dětských domovech pro děti do 3 let věku. Zpráva vznikla v rámci nadační iniciativy nazvané „8 000 důvodů“, jejímž cílem je změna systému péče o ohrožené děti v České republice, protože v ústavech, a tedy mimo rodinnou péči, u nás vyrůstá téměř 8 000 dětí.

Odborníci z Asociace Dítě a Rodina uspořádali konferenci, během níž se věnovali stavu systému péče o ohrožené děti. Zpráva podle nich ukazuje pozitivní trend, ale potvrzuje se, že se v ČR stále nedaří snížit počty dětí odebíraných z biologických rodin. Experti upozorňují, že u nás nedostatečně funguje zejména síť služeb pro rodiny, a je proto nezbytné podpořit podmínky pro zdárné zajištění pěstounské péče, posílit terénní služby, a především se zaměřit na nástroje, které předcházejí odebírání dětí z rodin.

„Snahou Asociace Dítě a Rodina a jejích členských organizací je, aby žádné dítě nemuselo vyrůstat mimo rodinné prostředí. Ideálně ve své biologické rodině, a pokud to není možné, tak v náhradní rodinné péči. Jsme velmi rádi, že se nám daří soustavným informováním a působením na odpovědné instituce snižovat počet dětí v ústavní péči, zvláště těch nejmenších, na něž má ústavní prostředí negativní vliv. Ze zprávy je vidět, že když se vytvoří dobré podmínky, není nutné děti do ústavů umísťovat,“ říká **David Svoboda, předseda Asociace Dítě a Rodina.**

Klíčové poznatky:

- > **I v letech 2021 a 2022 pokračovalo snižování počtu dětí do 3 let** v zařízeních nazývaných dříve kojenecké ústavy, dnes dětské domovy pro děti do 3 let věku (zkráceně DD3). Na počátku roku 2022 bylo v ústavní péči 138 dětí, což je o 303 méně než v roce 2018. **Počet dětí se snížil o 69 %.**
- > **Nepotvrdily se tak argumenty zastánců kojeneckých ústavů**, že děti nebude kam umísťovat.
- > **K největšímu snížení – o 93 % – došlo v Moravskoslezském kraji.** Velmi významný pokles o více než 70 % byl zaznamenán i v Praze a Středočeském kraji. Ve Zlínském a Jihočeském kraji je v dětských domovech pro děti do 3 let **0 dětí.**
- > **Děti ve věku 4 a více let představují 70 %** ze všech dětí v DD3. Zatímco v roce 2018 jich bylo 208, letos jejich počet stoupl na 318. Například sedmiletých dětí je v ústavech DD3 už víc než ročních.

Doporučení odborníků na náhradní rodinnou péči:

> **Pro pokračování v poklesu počtu dětí v ústavech** je nutné zajistit nejen adekvátní **náhradní rodinnou péči**, nejčastěji pěstounskou, ale také **předejít odebrání dítěte z biologické rodiny**.

> **Zásadní pro prevenci odebírání dětí** a zlepšení podmínek biologické rodiny je **dostupné bydlení a důsledná terénní práce** spolu s **preventivními službami**.

> **Podpůrné a odlehčovací služby** či denní stacionáře jsou naprosto nezbytné také pro rodiny s **děťmi se zdravotním postižením**.

> **Počet dětí odebraných z biologické rodiny klesá pomalu**. O odebrání dětí rozhoduje soud a každoročně postihne zhruba 3 000 dětí v ČR. Nejčastějším důvodem je zanedbání. Rodiče nemají schopnost se o dítě postarat, zpravidla proto, že sami vyrůstali v nepodnětném prostředí, například v dětském domově.

> **U služeb pro pěstounské rodiny** počítá vláda s 10% valorizací příspěvku, což je však hluboko pod inflací. Tyto zásadní služby jsou tak i nadále výrazně podfinancované, což komplikuje poskytování zákonem stanovených služeb pěstounům.

Komentáře odborníků:

„Je třeba napravit nařízení vlády, které platí od 1. 10. 2022. To navýšilo některé dávky pěstounské péče a zaopatřovací příspěvek, zároveň ale zapomnělo na doprovázející organizace, které pomáhají náhradním rodinám a sledují zájem dítěte,“ říká **Anna Krbcová**, tajemnice Asociace Dítě a Rodina.

„U takzvaného příspěvku na výkon pěstounské péče pro doprovázející organizace došlo za celou dobu jeho existence od roku 2013 k navýšení o pouhých 12,5 %, přičemž míra inflace za stejnou dobu dosáhla 35 %. Vláda přislíbila zvýšení příspěvku o 10 %, což samozřejmě vítáme, ale oblast pomoci pěstounským rodinám zůstává i nadále ohrožená,“ popisuje **David Svoboda**, předseda Asociace Dítě a Rodina a ředitel organizace Amalthea.

„Zásadní je se zaměřit na preventivní služby, které přitom letos obdržely méně prostředků než vloni. Je alarmující, že na prevenci se u nás věnuje pouze 9 % finančních prostředků z oblasti péče o ohrožené děti. Toto je nutné co nejdříve změnit,“ uvádí **Dana Lipová**, místopředsedkyně Asociace Dítě a Rodina a ředitelka Nadace Sirius.

„Problémem je nedostatek terénních preventivních služeb. Ty mají pomoci rodině ve chvíli, kdy se dostane do náročné situace, kterou však je schopna s pomocí sama zvládnout, aniž by došlo k odebrání dítěte. Nyní se ale tyto služby ve většině případů dostávají k rodině až ve chvíli, kdy je kolotoč problémů roztočen a situace je tak vážná, že mnohdy jiné řešení není,“ varuje **Barbora Křížanová**, projektová manažerka Iniciativy 8000důvodů.

– KONEC –

Kontakt:

Michael Kudela (tiskový servis)

Tel.: +420 777 663 118

e-mail: michael.kudela@дитеarodina.cz

Anna Krbcová (tajemnice)

Tel.: +420 257 712 944 / +420 603 402 309

e-mail: anna.krbcova@дитеarodina.cz

Barbora Křížanová (Nadace J&T)

Tel.: +420 603 170 944

e-mail: krizanova@nadacejt.cz

Tiskové zprávy k tématu ochrany ohrožených dětí najdete na: <https://дитеarodina.cz/pro-media/>

Asociace Dítě a Rodina, z. s., je sdružením 75 organizací z oblasti péče o ohrožené děti. Svými aktivitami naplňují přání, aby každé dítě mohlo vyrůst v rodinném prostředí. Pomáhají především dětem, které se ocitly v obtížné situaci. Asociace sdružuje např. organizace Nadace Sirius, Nadace J&T, Amalthea, Centrum pro dítě a rodinu Valika, Dům tří přání, SOS dětské vesničky, Středisko náhradní rodinné péče a další instituce spolupracující s dětskými domovy a centry pro pěstounskou a rodinnou péči.